

Gemeente van Jezus Christus,

“De Heer zal koning worden over heel de aarde. Dan zal de Heer de enige God zijn en zijn naam de enige naam” (Zach 14:9). Een wereld waar God koning mag zijn, en waar mensen in verbondenheid en vrede kunnen leven met elkaar. Wat snakt deze wereld daarnaar, wat wij verlangen wij daarnaar!

Met de Adventstijd die vandaag aanbreekt, staan we op een kantelpunt in de tijd. Advent nodigt je uit om je blikveld te verruimen, om met je ogen de horizon af te speuren. Juist nu de dagen steeds donkerder worden, en de tijd opnieuw benauwender en dreigender, mogen we onszelf de vraag stellen: kunnen we al ergens een sprankje licht zien dagen? Kunnen we ergens in de verte, al zien dat aan de horizon de nieuwe dag gloort? Kunnen we de tekenen zien, de glimpjes, dat een nieuwe tijd op het punt staat aan te breken? Een tijd waar wij met z'n allen zo reikhalzend naar uitzien?

Het gebeurt ons vaak genoeg dat we geen lichtpuntjes kunnen zien, dat alles om ons heen zo donker lijkt. Zoveel onbegrip, zoveel boosheid, zoveel ellende dat mensen treft. Ook de teksten die we vandaag met elkaar lezen lijken vol donkerte en dreiging te zijn. Zacharia 14 en Lucas 21 staan vol van eindtijdelijke beelden: de aarde die op haar grondvesten staat te schudden, de tijd die met een daverende schok tot haar einde komt. In de teksten van vandaag gaat het over die laatste dag, de dag van de Heer.

Maar dwars door al dat donker heen, de nacht die zo eindeloos lang lijkt, gloort heel voorzichtig licht aan de horizon. Het is een kwetsbaar en breekbaar licht. Je moet goed kijken om het te kunnen zien. De dag van de Heer gaat niet alleen over dreiging en oordeel. Want Gods dag kondigt ook een nieuwe toekomst aan. Met de dag van de Heer begint er iets nieuws. Lucas en Zacharia, nodigen ons uit om voorbij de dreiging te kijken, want daar zal nieuw leven, nieuw begin zijn, een nieuwe toekomst die zich ontspruit. Durven we dat geloven? Dat voorbij alle tegenslagen, het verdriet, en de moeiten die ons kunnen overkomen, een nieuwe dag aanbreekt, dat er weer licht doorbreekt? Durf je dat te blijven hopen, te blijven verwachten, ook als onze wereld op instorten lijkt te staan?

Ik begin vandaag bij Zacharia. Zacharia ziet het voor zich: hoe de Heer zijn voeten plant op de Olijfberg, en hoe de rotsen zich zullen splijten. Hoe zij ineens instorten, en afbrokkelen; hoe ze wegglijden naar alle windrichtingen: naar het noorden en het zuiden, naar het oosten en het westen. Mensen zullen vluchten. De aarde zal beven, schudden op haar grondvesten.

De profeet beschrijft in vers 6 en 7 hoe de orde die God in zijn Schepping had gelegd zich omkeert. “Op die dag”, zo zegt Zacharia, “zal er geen licht meer zijn; de hemellichamen verliezen hun glans”. “Op die dag zal er geen onderscheid meer zijn tussen dag en nacht”. Die laatste dag die Zacharia beschrijft, doet denken aan de eerste dag uit het Scheppingsverhaal uit het boek Genesis, die dag waarop God orde schept uit de chaos. Die dag waarop God had gezegd: “er moet licht zijn” (Gen 1:3); die eerste dag, waarop God het licht had gescheiden van de duisternis, en waarop Hij het licht dag had genoemd en de duisternis nacht. De eerste dag keert zich om in de laatste dag: het verschil tussen dag en nacht vervaagt; de duisternis regeert; zelfs de glans van de

sterren is dof geworden. De hele orde die God had aangebracht in de kosmos valt weg. Gods wonderschone schepping, waarin God alles zijn tijd en plaats heeft gegeven, begint te wankelen. De aarde vervalt in chaos; ze keert terug tot de wanorde van voor de schepping, terug naar de woestheid en de leegte.

De woorden van Lucas liggen helemaal in de lijn van de profetie van Zacharia. Wanneer Lucas zich de laatste dag voorstelt, die dag waarop de Mensenzoon zal terugkeren, dan gebruikt ook Lucas dreigende beelden. Ook Lucas spreekt over het “wankelen van de hemelse machten” (Lc 21:26), over de tekenen van de zon, de maan en de sterren, over het gebulder van de bergen en het geweld van de zee (Lc 21:25).

Als je er eventjes wat verder over nadenkt, dan staan die beelden uit Zacharia en Lucas niet zo ver van ons af als we zouden denken. Ze zijn uit het leven gegrepen, het leven van mensen dat bedreigd kan worden door natuurgeweld. “De mensen worden onmachtig van angst”, zegt Lucas in vers 26. Onmachtig, door wat er met hun wereld gebeurt, hun wereld die tot wankelen wordt gebracht.

Die rede over de Mensenzoon in het 21^e hoofdstuk van Lucas, is geschreven tegen de achtergrond van de verwoesting van Jeruzalem in het jaar 70. We zien dat vooral aan vers 21:6, waar Lucas schrijft dat “geen steen op de andere zal blijven”, dat “alles zal worden afgebroken”. Lucas schrijft voor een gemeente van christenen, die leefden in zware en donkere tijden. De tempel, het godshuis waar mensen zich thuis wisten, was vernietigd. Het hele gemeenschapsleven was aan het wankelen gebracht. Niets was meer over van het huis van de Heer, het huis waar zij samenkwamen om te bidden en uit de Schriften te lezen.

Wat daar gebeurde ging alle bevattingvermogen te boven; een catastrofe die doet denken aan die tijd van de Babylonische ballingschap toen Jeruzalem in de as werd gelegd en zoveel mensen de dood vonden, weggevoerd werden of voor hun leven werden beschadigd. Hoe moesten zij nu verder gaan? Alles wat vanzelfsprekend was, was weggeslagen. Alles waar ze blindelings op konden vertrouwen, die tempel, dat ankerpunt in de stad, die heilige plaats waar ze altijd terecht konden, was vernield, verwoest. Als zo’n catastrofe je overkomt, is het bijna onmogelijk om verder te kijken. Om voorbij het donker te kunnen zien.

En zo is het met alle rampen, klein en groot, die mensen kunnen overkomen. Het gewone ritme van het leven wordt heftig door elkaar geschud. Niets is meer hetzelfde. Dat laat geen mens onberoerd. We kunnen ons ontredderd en boos voelen. De angst overvalt ons, we voelen ons radeloos, wanneer het leven zoals we dat kenden ineens op z’n kop staat. Wanneer ineens alles anders is, en je geen grip meer lijkt te hebben op het leven.

Misschien herkent u dat. Hoe je door angst overvallen kan worden, als de grond onder je voeten wordt weggeslagen, als de dromen die je had voor de toekomst ineens aan gruzelementen liggen. De schrik die je overvalt brengt heel je wezen in beroering. Als je tegenslag na tegenslag krijgt te verwerken, als ziekte het vertrouwen in je lichaam aantast. Als je bestaanszekerheid aan het wankelen wordt gebracht door het verlies van werk. Als alles je bij de handen afbreekt, als je uit koers raakt en de angst je leven binnensluipt, hoe kunnen we dan staande blijven te midden van de crisis? Kunnen we

dan het vertrouwen bewaren dat God ons ook in het diepste duister niet loslaat, ook al lijkt alles te wankelen en te beven?

We zien vandaag de tekenen van een wereld die op instorten staat, en waar de angst regeert. Een wereld waar zelfs de meest eenvoudige dingen niet langer vanzelfsprekend zijn. De angst regeert, de terreur, blinde woede, vrijheid die geen vrijheid is. De stemmen van wrede machthebbers die met harde hand de oorlog gaande houden, en niemand die het stoppen kan.

En juist omdat we dit zien gebeuren, is het onze opdracht om onze rug recht te houden, de blik omhoog te richten. Laat niet toe dat je verbitterd raakt, maar blijf de tekenen van hoop zien. Wees waakzaam voor wat er allemaal om je heen gebeurt, en zie ook de kleine tekenen van nieuw begin, van licht dat door het duister heen breekt. Het gaat om onze blikrichting, om hoe je kijkt. Dat bepaalt wat je zien kunt. Dat is wat Lucas ons vandaag wil meegeven. Want "wanneer dat alles staat te gebeuren", zegt Lucas in vers 28, "richt je dan op en hef je hoofd". 'Ik houd mijn oog gericht op de Heer', zingt Psalm 25, in vers 15. Houd je blik gericht op God, op wat hij beloofd heeft. Dat Hij er zijn zal en ons niet los laat, ook niet in het duister.

Lucas heeft het over een wolk, een wolk waarin de Mensenzoon met al zijn macht en luister zal verschijnen. Dat is geen duister beeld, maar een bijna letterlijk citaat uit Daniël 7:13-14. Laten we eens kijken, wat de profeet Daniël precies zegt over de mensenzoon: "in mijn nachtelijke visioenen zag ik dat er met de wolken van de hemel iemand kwam die eruitzag als een mens. Hem werden macht, eer en het koningschap verleend, en alle volken en naties, welke taal zij ook spraken, dienden hem. Zijn heerschappij was een eeuwige heerschappij die nooit ten einde zal komen, en zijn koningschap zou nooit ten gronde gaan". Dat is wel even wat anders dan een tempel waar geen steen op een andere steen blijft staan, of een stad die verwoest wordt. Dwars doorheen de duisternis, meldt zich een nieuwe wereld.

Het licht dat opnieuw doorbreekt. Ook in de profetie van Zacharia komt het terug. Het zal gebeuren op het einde van de avond, zegt Zacharia in vers 7. 'Er zal licht zijn' (*yihyeh 'ôr*) staat er letterlijk in de Hebreeuwse tekst. Het zijn woorden die terugverwijzen naar het begin, naar het begin van de schepping, toen God zei: 'laat er licht zijn' (*yehî 'ôr*).

De duisternis wijkt, de schepping herstelt zich. Er is weer verschil tussen dag en nacht. De sterren aan de hemel blinken weer. En dan ontstaat nieuw leven, nieuw begin. Op die dag, zegt Zacharia, zal er in Jeruzalem zuiver water ontspringen. Geen zeeën van ellende meer, geen vloedgolven waarin mensen verdrinken, maar levend water. Jeruzalem zal de stad zijn waar alle volken samenkomen om God te dienen. Ze zal de Godsstad zijn, zoals de Heer het bedoeld heeft. En God zal koning zijn over heel de aarde. Zo zal het zijn!

Ook in Lucas keert de duisternis zich om, want Lucas eindigt met een gelijkenis. Kijk eens naar de vijgenboom en alle andere bomen. Hoe ze weer tot bloei komen en uitlopen. Als je de bloesems ziet, zegt Lucas, dan weet je dat de zomer er aankomt. Wat zegt Lucas dat mooi. De adventstijd is als een twijg, die onverwachts uitloopt.

Met het beeld van de vijgenboom wakkert Lucas onze hoop aan. Het uitlopen van de bladeren is meer dan een teken dat de zomer in aantocht is. Ze wijzen vooruit naar een tijd van vrede en recht, een heerschappij waar geen einde aan komt. Die toekomst dient zich aan in de Mensenzoon. Zoals Hij van ons is weggegaan bij zijn Hemelvaart, zoals Hij in wolken gehuld aan ons zicht werd onttrokken, zo komt hij ook weer bij ons terug. De Opgestane nadert op een wolk. Hij die door de dood is heengegaan en is opgewekt, komt ons tegemoet. In hem ontspringt het leven, in hem komt de grote zomer tot bloei. In hem daalt de hemelse vrede neer, een rijk dat nooit ten einde komt, een dag van vrede, die eindelijk daagt.

In deze hardvochtige donkere wereld, komt hij aan het licht. Hijzelf is de vredesvorst. Naar hem mogen we uitzien, vol verwachting. "Hef je hoofd omhoog", zegt Lucas. Dwars doorheen de duisternis, komt de Vredesvorst aangesneld om vrede en licht te brengen, goed nieuws voor deze wereld. Hef je hoofd dus omhoog, en verwacht de komst van de Heer. Hij die het licht der wereld is.

Amen.